

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMARA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben. Megkapja a lapot minden kath. nép- oktatási intézet egy példányban ingyen. Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—. Kéziratokat nem küldünk vissza.	Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, Szentkirályi-utca 28b. sz. a. (SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)	A hirdetések árszabálya: A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő. Egyéb hirdetéseknél: egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.— fél oldal 16.— nyolcad oldal ... 4.— A hirdetések előre béküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A Tanítók Évkönyve és a kath. tanítók. A kath. tanítóság köréből hozzánk intézett s mind suríbben nyilvánuló óhajra elhatároztuk, hogy a *Wohlmuth Ernő* szerkesztette *Tanítók Évkönyvének* megszerzését a tanítóság legszélesebb rétegei számára is lehetővé tesszük. E célból mindama tanítóknak és tanító-nőknek, kik tankönyvrendelésük alkalmából ily óhajtasukat kifejezik, *szívesen küldünk egy tiszteletpéldányt az évkönyvből.* Eme kedvezményben részesítjük azon tanítókat is, akik tankönyvszükségletüket ugyan máshol szerzik be, de igazolják, hogy a vezetésük alatt álló iskolában a *Szent-István-Társulat* kiadványait használják. Az évkönyv ára mások részére 1 kor.

A Szent-István-Társulat.

A katolikus nevelés védelme.

A kath. ifjúsági egyesületekről.

Dr. Balits Lajos apátkanonok úr előadása. (Folyt.)

Nem is oly sok évtizeddel ezelőtt, főleg katolikus vidékeken a család és iskola, a törvények és köztelfogás, évszázados kipróbált erkölcsök és jószokások a legszebb egyetértésben, összhangban s egy irányu munkásságban állottak az ifjúság és a nép nevelése dolgában. Hitet, vallást támadó veszedelem alig volt, nyilvános botrányok ritkák s még gyérebb az alkalom és kísértés az erkölcsi kihágásokra. Ahol minden tényező így együtt működött, nem járt nagy nehézséggel hívő és erkölcsös népet nevelni. Ily körülmények között elégséges volt a szülői és az iskolai nevelés, melyet egész életen át elégségesen támogattak a templomban hallott jóra-vezető igék.

Alig szükséges fejtegetnünk, hogy e szerencsés és boldog állapotok megváltoztak, sok, talán a legtöbb helyen nagy átalakulásban vannak. A lelkekkel való pástorkodás egyenkint vesztü el fentdicsért munkatársait. Ezt a fordulatot is elsőben nagy városaink érezték meg, de falvainkba is becsap már annak pusztító szele és vihara.

De minden ellenséges áramlat nélkül is, a modern viszonyok megkövetelik, hogy a népnevelést egészen új területekre terjesszük ki. A kultúrának általános terjedése és folytonos gyarapodása mindenütt nagyobb szükségletet ébreszt a kellő — ma már nagyszámu és igen különféle — ismeretek elsajátítása iránt: másrésről az élet forgatagába bevont újabb néprétegek lelki éhessége sem maradhat tovább szellemi táplálék nélkül. A politikai viszonyok mostani fejlődése, mely szerint a nép minden rétege részt venni kíván az állami törvényhozásban és nyilvános közigazgatásban; a megélhetési mai nehézsége, a mindenütt még a falusi őstermelés terén is tapasztalható kinzó versenyben; a népnek mozgósítása a könnyű és olcsó közlekedési eszközök révén, hol a legellentétebb irányokkal érintkezik; a társadalmi kölcsönös érintkezés színvonalának emelkedése: mind oly tényezők, új alakulások, melyeknek a korábbi időkhez képest jóval magasabb, terjedtebb kulturmunkával, oktatással és neveléssel tehetünk eleget.

Ezen tényekből kiindulva látni fogjuk, hogy eddigi intézményeink elégtelenek s hogy az *abszolút becsü népiskola* eredménye ily megváltozott időkben *sok helyen csak relatív erejű s hatásu lehet.*

Az elemi iskola, amely azelőtt a falusi műveltség betelítője volt, ma átmeneti intézménynek tekinthető csak: bármily — valóban bámulatos — eredményeket érünk is el katolikus elemi iskoláinkkal, ma alapvetők, megbecsülhetetlen alapvetők csak azok, melyekre tovább kell építenünk, ha mindent kockára tenni nem akarunk. Nézzük közelebbről a dolgot. Az elemi iskolában tanul a gyermek, tudást szerez a legszükségesebb dolgokról, megszerzi a további haladás eszközeit. A vallásianbót elsajátítja a hit és keresztény élet elemeit, a keresztény életre való szoktatást. Ez untig elég is ott. De hol szerezzé meg az ifju az ő, az életre szükséges további ismereteit, hol képződjék ki jelleme, hogy tudását okosan használja, — hol jut hozzá a vallás-erkölcsös életre való kiképzéshez?

Itt van még a szülői nevelés. Nagy átlagban beszélve, a legtöbb szülő a ma szükséges tudás

hiányával van egyáltalán nem bizonyul jó nevelőnek. A szülők nálunk Magyarországon puhák, a fiu mihamarabb nagykorúvá akar serdülni; — egy-két szülőintés között, melyet ritkán követ szigorubb fenyték, — megy a maga útján. Bőséges tapasztalatom van arról, hogy nálunk a szülők saját vérüket, gyermeküket sokkal kevesebb gonddal nevelik, mint a gyermektől vérségileg teljesen idegen tanító.

Nincs más mód, nincs más sikerre vezető út, minthogy az ifjuság nevelését ismét kezeinkbe vegyük. S az emberi életnek micsoda visszahozhatatlan, pótolhatatlan korszaka az ifju kor? Ez éppen azon idő, mely az ifju jellemének tovább fejlődésére a legnagyobb befolyással van. A gyermekifjuban még szunnyadozó szenvedélyek ekkor gyulnak lángra s ha nincs örökös szem, mely fellobbanásukat azonnal észre nem veszi s nincs rögtön segítő kéz, mely pusztító terjeszkedésüknek azonnal gátat nem vet, a Szentlélek templomát rövid idő alatt üszkös romhalommá változtatják. Ez azon időszak, midőn az ifju a világgal szorosabb összeköttetésbe lép s tapasztalatlanságánál fogva fogékonyabb minden új iránt, különösen, ha az a szabadosságnak hízeleg. S ha mindehhez hozzávesszük még azon káros befolyásokat, melyeknek a fiatalabb nemzedék kitéve van, ha idejében nem gondoskodunk az orvosszerről, magunkat okolhatjuk, ha a katolikus népnek jelentékeny részét ma már nem az egyház, hanem a világ neveli fel. S amint a külső hideg testünkből a meleget elvonja, úgy vonja el fokonsint a vallásosság s keresztény erkölcs életét melegét az ifjak szívéből a világ.

Tovább haladva, vizsgáljuk meg ifjuságunk életének erkölcsi oldalát: amikor ezt tesszük eleve kijelentem, hogy ifjuságunk azon kihágása, melyekre reámutatni kénytelen vagyok, nem általánosíthatók; Istennek legyen érette hála és a buzgó vezetőknek, vannak példás, buzgó, kifogástalan falusi ifjaink elég számmal: de viszont tagadhatatlan az is, hogy az ifjuság kihágásai kellő, rendszeresített keresztény nevelés mellett sem oly elrettentők, sem oly gyakoriak nem lehetnének.

Ifjuságunk első senyvesztő mérge: az alkohol. E téren az állapotok ma is türehetetlenek, s éppen azért kérdem vajjon az alkohollal való visszaélést, a még mindig nővekvőben lévő iszákosságot s vele járó undok kihágásokat tovább nézhetjük-e? Nem kell-e vasárnapjainkat és ünnepeinket már egyszer megtisztítanunk a beléjük vitt s azokat meggyalázó salaktól, szenytől és büntőtől? Nem kell-e felvennünk a kérdést: vajjon vasárnapjaink az ifjuság kihágásai miatt nem tesznek-e több kárt keresztény hitünknek, mint hasznot? De nem folytatom tovább, csak még egy gondolatomat akarom szóhoz juttatni: a rendetlen korcsmázás és ivásban én nem csupán egyes lelkek veszedelmét és elvesztét siratom, hanem a nemzeti vagyon és minden erkölcsi erő megfogyásával *összes vallási intézményeink bukását jellelem tőle.*

Mi segít itt? Az elemi iskola, a szülői nevelés, a prédikáció? Ezek mind segítenek, de a tettek mindennap mutatják, hogy nem elegendőképpen: az alkoholizmus ellen teoriában küzdeni nem lehet, —

annak leveretését csupán a felügyelet és rendes képzésbe — hogy úgy mondjam trainingbe — vett ifjuságtól várhatjuk.

Az alkohollal rendszerint okozati összefüggésben jelennek meg szemeink előtt a vasárnapi verekedések. Hányszor fordul elő, hogy a hívők egyik legnagyobb, nehezen várt ünnepén, a bucsun, halálos kimenetelű verekedésekről kell hallanunk. — szinmagyar, szinkatolikus közösségekben. Katolikus hívek között évekre szóló, gyakran évtizedes családi gyűlölségek és ellenségeskedések sem ritkák s ha lángra lobbannak, pusztul a vagyon, az emberi élet, mélyt kap az erkölcs, gyengül a magyar, fogyatkozik az egyház ereje.

Hol itt az élő keresztény hit, a szeretet, a keresztény haladás? Ez az ősi barhárság, az ősfoglalkozású nép erkölse, — és nem Szent István népé!

Ha ezt is el tudjuk még tovább védelem nélkül nézni, akkor miért vagyunk? Az államhatalom gyengeségéről panaszkodunk, a csendőrök után futunk és kiáltunk s nem vesszük észre, hogy ezen eljárásunkkal keresztény vallásunk egyik legfőbb segédeszközét: a keresztény nevelés nagy kincsét hagyjuk használatlanul. Éppen itt kerülhetünk minden földi hatalom elé és fölé: mert az államhatalom — természeténél fogva — csupán az elkövetett gonosztettet képes megtorolni, mi pedig a nevelés és a keresztény életre való képzéssel, megkövetve az ifjuság lelkiismeretét, majd minden bajt megelőzni tudunk. Egymillió fegyverben álló erő nem képes az anarchista átkozott törét visszatartani, — míg a működésbe hozott, tartott lelkiismeret között bátorságosan járhat király, koldus egyaránt.

Mire van hivatva e téren az ifjusági egyesület, annak eleven példája van a Győregyházmege egyik népesebb városkájában, ahol a megalakított ifjusági egyesület az első évben megszüntette a szolgabírói beavatkozás hetven, a járásbírói büntető beavatkozás ötven százalékát, — amint azt a két hivatal vezetője nyilván tanúsítja.

De még tovább mehetünk s kell mennünk e téren. A szám nélkül való rossz példa és csábítás, melyet az élet, a sajtótermékek és a nép közé mind sűrűbben betolakodó agitációk fölvetnek és okoznak, már érezteti vészes hatását népünk nem egy rétegénél. Itt ott már oly nemzedék nő föl szemünk látára, melyből az élet fölfogásának komolysága s az akarat ereje hiányzik, mely a pillanat behatása alatt él és tengődik s mely nem riad vissza attól, hogy az első kínálkozó élvezet zsákmányául oda dobja az emberi élet legfőbb javait. Ha nem állunk a fölöttök oktatásával népünk oldalára, hogy azt *erősítsük a jóban*, ma holnap oda juthatunk, hogy a keresztény ifjuságnak nem marad annyi ereje, hogy erkölcsi vérkeringéséből kiválassa a mérget, a salakot, a korrupciót.

A mi magyar népünk tehetséges, eszes, minden tudás elsajátítására alkalmas; most azonban oly időket élünk, hogy a kérdés azon fordul meg: megbírja-e népünk azon kulturát, mely őt az állandóan támadó rossztól eltávolítja, mely kultura kiveti-e magából a reátóduló hazugságot, ámitást, s képes-e

az emberiség felada szerint a lélek nemesebb adományai után járadni, azokért áldozni és azokat felhasználni.

Erkölcsileg gyengén konstruált nép erre nem képes. — s az első erőpróbánál elesik, nyomorultán elpusztul. Éppen ezért a katolikus ifjúság gondozása egyuttal a keresztény Magyarország restaurációja.

Mit kell mindezek láttára tennünk?

II.

Kezünkbe kell vennünk a falusi ifjúság oktatását és nevelését s nem szabad megvugodnunk mindaddig, míg az utolsó kisdet községben is meg nem alakult a katolikus ifjúsági egyesület. Az isteni megváltás munkájának folytatása ez napról-napra éppen azok között, kik erre leginkább reászorulnak s legjobban meg is hálálják.

A nevelés alapjául oda kell állítanunk szent vallásunk minden intézményét s annak alját és omegáját a hitet, mely az Isten adománya és éppen azért isteni erény: a hitet, mely élte az igazat, mely legyőzi a világot, de amelyet *gyakorolni* kell. Legyen a mi ifjúságunk már egyszer erényes: hozzuk rendbe az ő hitét, mert hinni és bűnökben fetrengeni, türethetetlen ellentmondás. Ha a katolikus ifjúság hite rendben lesz, bátran neki eresztethetjük őket a világ minden veszedelmének, győztesen kerülnek abból ki, mint az első keresztények. Talpra kell állanunk és kiirtanunk azt az újabb felfogást, mely azt tartja, hogy a keresztény hittel minden meggyőződés, minden fajta életmód összefér. A hitnek legyen ereje és lelke, mely a gondolkodást és az akaratot keresztény módon igazgassa. A hit legyen az ur a háiban, melynek parancsa szerint igazodik minden.

Szent hitünk gyakorlására meglevő intézményeinket erőre kell segítenünk, újabb intézményeket teremtenünk. Hiszen a mi falusi ifjúságunk elődei nem minden részét tudták és elemezték vallásunknak, de a vallásos intézmények, az egyház szokásai mindenben kíségették őket. Lábra kell állítanunk az ifjúság helyes és lelkiismeretes nevelésével a régi magyar vallásos családot és családi életet. Mindig több lesz s könnyelműen kötött házasság, s vele a szerencsétlen házasságok száma, mindig több a szülő, kiknél a keresztény nevelésre vagy a képesség, vagy az akarat hiányzik. Ha a világ egy családot meghódított, úgy ennek gyermekei, sőt unokái is elvesztek reánk nézve.

Az ifjúsági egyesületek munkálkodásának másik alapköve az *erkölcsös*, tehát józan, okos élethez való szoktatás. Nem elég itt már az erkölcsi szabályok és törvények tudása, hanem azok gyakorlata szükséges: nem elméletéről, hanem gyakorlatról, kiképzésről van szó. Fődolog, hogy ifjúságunk erkölcsi meggyőződése és élete teljesen megszilárduljon és így minden körülmények és viszontagságok között helytálló legyen. Aki az ifjúságot és különösen a magyar ifjúságot ismeri, jól tudja, hogy azt mindekelőtt az önmegtágadásra és önuralomra kell szoktatni és erre kiképezni. Minden baja ezek hiányából származik. Krisztus országának igazi

alaptörvénye az önmegtágadás, melynek segítségével a lélek legyőzi a testet s uralma alatt tartja. Ahol ezt gyakorolják, ott rend, békesség, erényes és jámbor élet van, ahol az önmegtágadás megszűnik, megszűnt az Isten országa is.

Népünk — ez erénye, hibája is — tulságosan ragaszkodik az anyagiakhoz és földi javakhoz. Bele kell vinnünk az ifjúság lelkébe azt az igazságot: hogy az evangelium törvénye a földi boldogulás törvénye is.

Nagy fontosságot kell tulajdonítanunk az ifjúság minden oldalú egyéb kiképzésére is: meg kell velük értetnünk az emberi igaz tudomány és tudás hecsét, foglalkoznunk kell hazánk történetével — hiszen mi nem vagyunk tegnapiak itt a magyar földön, — hogy a haza szent fogalma soha el ne homályosodjék szemeinkben; népünk számos baját, mely őt lép-ten-nyomon kinozza, tudatlanságának, járatlanságának kihasználói szaporítják. A tudatlan embert — mindenki bolondja. A sajtótermékek vészes befolyását csakis a folytonos felvilágosítás, oktatás révén tudjuk visszaszorítani. Az ifjúsággal együtt kell olvasnunk, elemeznünk, okoskodnunk.

Ha mindezt szeretettel, türelemmel, lankadatlan kitartással megcselekedszük, nem fordulhat elő oly könnyen azon sajnos és még ma nem ritka eset, hogy néhány kabátos ember vagy alak — itt radikális, ott szociáldemokrata a neve — benyargal egy délutánra a faluba, félórai beszéd és izgatás után megfordítja a hivek lelkét, érzéseiket megzavarja, kételyeket támaszt minden iránt, ami eddig szent volt e öttük — s meginog minden, elsősorban a fejlesztésre váró katolikus iskola.

Hogyan történhetik ez? Nem járták ki ezen emberek a népiskolát? Nem hallgatnak itt prédikációt? Igen, sőt fölverték a bérmlás szentségét is, meg kell vala erősödniök a hitben, a tettek pedig arra mutatnak, hogy mindez ma már nem elég, mindez kevés. Nem az intézményeink ereje fogyatkozott meg, hanem ellenségeink ereje növekedett.

Tapasztalatomból állítom és hirdetem, hogy ott, ahol az ifjúság továbbképzésével komolyan foglalkoznak, ily gyászos esetek nem ismétlődhetnek. Plebános koromban, a múlt század kilencvenes éveiben, külön oktattam az ifjúságot, külön a község idősebb lakosságát, betörtek községembe is a nyugatmagyarországi jól ismert radikálisok, hogy kioktassák a népet. Szónokuk természetesen a gazdasági helyzetről kezdte beszédét, de alig jutott néhány mondatig, az én jól kiképzett hiveim megakasztották őt közbeszólásaikkal: Megtanított erre már plebánosunk — majd: jobban tudjuk ezt mint Ön — ezt már mind hallottuk — mit akar itt, hol gazdálkodott Ön? Nem szorulunk mi semmiféle jött-ment emberre, meg vannak nekünk az oktatóink. Az oktatásnak, népfelvilágosításnak negyed óra alatt vége lett és soha többé hasonzóru fráter a lábát községembe betenni nem merte.

Az új dolgoknak, új eszméknek, még ha tévesek és hamisak is, e tulajdonságuknál fogva, mert újak, nagy varázserejük van, meg kell e téren is előzünk ellenségeinket s akkor népünk hamar látni fogja,

hogy a híres demagógok mily elkoptatott szólamokkal dolgoznak.

Eppen ezért azon kell lennünk, s ebből re engedjünk, hogy ifjuságunk s így egész népünk is, mi tollunk kapja és megkapja a teljes kiképzését. Oly intézményt kell az ifjusági egyesület révén létesítenünk, melyben ifjuságunk minden szellemi, sőt anyagi szükségletét is kielégíthesse, hogy a férfikor előtt a kiesinylések, kísértések és támadásokkal szemben címondhassa: mindenemet vallásos nevelésomnek köszönhetem.

Legyünk nevelői a magyar népnek, e nevelés azonos a lelkek megújulásával: legyünk azon, hogy a nevelés terén pótolhatatlan munkát végezzünk, melyre más legjobb akarata szerint sem képes.

Ha mindent a régién hagyunk, ha úgy tesszünk, mint a régiék tettek, azt tesszük, amit azok tettek, s nem vesszük észre, hogy az új idők új kívánalmakkal, új veszedelmekkel közelítenek — rövid idő múlva magunkra maradunk — ez ugyan nem lesz splendíd isoratio, hanem mint Franciaország példája mutatja, rettenetes bukása minden reánk bízott intézménynek.

Az ifjuságunk és így a magyar nemzet gerincének, jövőendő polgárainak kiképzése nélkül mit csinálunk, vagy inkább mit csinál velünk a már megindult s visszatartoztathatatlanul szembe jövő szociális kérdés? Távolról nézzük a forrongást? Hiába, mert az reánk tör. A szociális téren, akár úgy tekintjük a szociális kérdést, mint az államkormányzat jövő irányát, akár mint az alsó nápréteg anyagi érdekeinek emelését és biztosítását, akarva nem akarva meg kell kezdenünk a munkát s e nagy munkára készülnünk kell. Hogyan és mikor készülnünk? Talán az élvénbedett magyar polgárnak adjuk föl e kérdés tanulmányozását? Erre fogathonyos, erje, tudása csak az ifju nemzedéknek lehet, — csatasorba az erős ifjuságot állítják, a nehéz munkához erős, le nem fonyadt kar kell.

A mai demokratikus feltogásá irányzat mellett, mely minden polgárnak politikai jogot ad s oly álamban, mely akarva nem akarva vallásos és egyházi ügyeinkbe avatkozik, lehetetlen megállanunk tanulatlan és agyv össze nem forrott keresztényekkel.

Sőt — minden további törekvésünk így a katolikus társadalomnak kiépítése, teljes lehetetlenség, amíg erre nevelt egyvének nincsenek.

Allítom, hogy *mind az, ami ezen fogamatosszép napokban a Katolikus Nagygyűlésen történik, minden órai, minden követelmény, csakis a katolikus ifjusági kiképzésének alapján valósulhat meg.* E nélkül homokra építünk s legerősebb kívánságaink is gyenge sóvárgásra devá válódnak: hogy utójjára még egy példát hozzak föl: az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesületnek — de mindnyájunk is — aza a legfőbb törekvése, hogy katolikus iskoláinkat megtartsa. De hogyan tartjuk fenn ez iskoláinkat a napról-napra nagyobbá váló költségekkel, ha ezen iskolák értékét felismerő és áldozatkész férfiakat nem nevelünk? Hogyan nevelünk, ha az eddigi állapotokat eltűrjük? Iskolafeltartókat csak az ifjuság nevelése adhat.

Végére értem beszédemnek. És miért mondtam el mindezt? Mert az a szándékom, az a céloim, hogy mindazoknak, kiknek állásuk és hivatásuknál fogva kötelessége a keresztény Magyarország jövőjéről gondoskodni, mindazoknak lelkiis eretét az ifjuság nevelésének nagy munkájához kössém, álligáljam. Meg akartam mutatni és a köztudatba vinni, hogy az ifjusági egyesületeknek alakításának kötelme nem azonos a falóskörök, füzöttőegyesületek, szövetezeti hálóak előöki teendőivel. Ilye nem diletantizmus hanem a reá hivatott egyének legszönteibb kötelességéből kitölvő gyors cselekvés kell. Nem kell mindent az reott paragrafusól várunk, mert a betü megöllhet. Elöög volt már a beharangozásból. — *Jöjjön már az áldozat,* a keresztény magyar ifjusági lelki és anyagi boldogulásának megmunkálása.

Ez ökböl indítványozom: a) hasson oda az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület az egyházmegyei tanfelügyelőségek utján, hogy használ minden egyházmegyében s azok minden községében a katolikus ifjusági egyesület megalkuljon, b) dolgozza ki az Iskolaegyesület mihamarabb az ifjusági egyesületek részletes munkaprogramját.

IRODALOM.

Tanítók Évkönyve. Az ország minden tájáról részint a Társulathoz, részint a szerkesztőhöz érkező elismerő, köszönő és buzdító levelek özönéből élénken kiténik, mennyire szükség és időszerű volt az évkönyv kiadása s a hazai kath. tanítóság mily lelkesedéssel és szeretettel fogadta a hasonló lelkesedésből és szeretetből fakadt, a tanítóság minden szellemi és anyagi érdekét felkaroló, minden ízében a tanítóság számára készült, tehát joggal az édes magáénak nevezhető könyvecskét. Orvendetes, biztató eredmény ez!

A *Tanítók Évkönyve* diadalmas útját még egyre járja a sajtóban is. A *Papa és vidéke* szept. 20-i számában Sz. S. aláírással jelent meg egy kiváló szakértelemre való cikk, melyet szükre szabott terünk miatt, sajnálattunkra, csak megkuritva írhatunk át ide. „Több mint 300 oldalas, zsebkönyv alakú és nagy tartalma ellenére is kis helyet igénylő esinos kiállítású értékes munka ez, melynek rövid ismertetését a következőkben adva, beszerzését az illetékes tényezőknek a legmelegebben ajánljuk... A szerkesztőnek hangulatos beköszöntője után következik a tartalmas anyag, melyből a tanító magasatos hivatásának ugyszólván minden pillanatában, hiányos vagy elfogult ismereteinek bármikor és bármilyen tekintetben szükségessé vált kiegészítésében kicsi, de szinte kiapadhatatlan forrásként csalhatatlan tényeket meríthet, mert az anyag a pedagógiai fejlettség mai legmagasabb fokán áll... Tömören fogalmazott gyönyörű értékezés következik Giesswein kanonok tollából a szociális nevelésről és egy a keresztény szociálizmust ismertető nagybecsű munka Prohászka püspöktől. A továbbiakban Komócsy «A nemi felvilágosítás és az iskola» címen mond igen megszívlelendő igazságokat. Maga a szerző, Wohlmut Ernő az iskolai könyvtárról, az ifjusági olvasmányokról, a népkönyvtárakról és a népiratokról értekezik igen alaposan és mindegyik cikkében árgegyék-féle gyűjteményben ajánlja a megfelelő munkákat. Szönből szebb dolgozatokat, továbbá Görösoninek a szabad tanításról, Embernek a kath. magyar iskolaegyletről, Herodeknek a vakokról, Erdősinek a pásztorjátékokról

és általában ifjúsági szindarabokról, Medgyesinek a siketnéma gyermekekről, Horvátnak a beszédhibákról, Bertalanak a kath. tanítók segélyalapjáról, Dobosnak az Iótvós-alapról, Farkasnak általában a természetes élet-és gyógy módokról, Székelynek a tanítók járandóságairól és dr. Paesérinak ugyane témáról szóló kisebb-nagyobb cikkei, melyekben szakavatott tollak dióhéjban, és mégis világos, érthető előadásban valóságos tárházat nyújtanak a különböző alkalmak és szükségletek számára. Következik azután a népiskolai tantárgyak eddigi mostohájának, az éneknek tanítására egy vezérkönyv, melyet az el. isk. III. osztálya számára írt Lanzeritsch Antal, székesfehérvári tanító. Az elemi iskolai énektanításban eddig követett rendszertelenségek kiküszöbölésére tervszerűen csoportosított és 35 énekóra taglalt, nyilvánvalóan hosszas és kiváló szakértelemmel eszközölt tanítás tapasztalatain átszűrődött *páratlan munka* ez, melyet nem alap nélkül tüntett ki az első pályadíjjal a fénérmei tanító-egyesület. *Sikerültebbnél-sikerültebb mintaleckék alakjában, a szakember zenepedagógiai tudásával, a tanítás módszerének könnyedségével mutatja be a nevezett osztály tananyagát.* Anélkül, hogy az évkönyv neves szerkesztőjének és többi illusztris munkatársának érdemeiből bármit is óhajtánánk levonni, kénytelenek vagyunk elismerni, hogy az eddig felületesen, mostohán, sokhelyen éppen helytelenül kezelt elemi énekköztetés sivar, fejletlen és részben a kellő fokon innen vagy túl haladó iródműben *nemcsak hiánypótló, hanem egyszerűen utóbbi munkáival ruházta fel Lanzeritsch a magyar kath. tanítókat* és már ezen egy ok is igazolja, hogy a szóban levő *Tanítók Erkönyve* oly munka, melyet tanítóinknak a legmegalapozottabban kell ajánlanunk annál is inkább, mert lássd a Népnevelő 1908. szept. 15. számát) okkal móddal ahhoz a tanítók még díjazni is hozzájuthatnak».

Az ezidei pártolótog jutalekok. Most hagyják el a sajtót a Szent-István-Társulat pártoló tagságának könyvilletményei immár ötödikben. Egy futólagos áttekintés is meggyőz bennünket arról, hogy értékben, érdekességben és használhatóságban ismét gyarapodtak e könyvek, amiként ez öt év alatt évről-évre így ismétlődött. Az 1909. évre szóló **Nagy Kepes Naptár** az idén is ki fogja érdemelni a legszebb magyar naptár elnevezést. Cikkeit szellemesség, elevenség, gyönyörű tartalom, hasznos oktatások és tájékoztatások jellemzik. *Jeges Kálmán Új Kis Tükör*-ének III. része csak megerősít bennünket ama már két év óta — az I és II. rész megjelenésétől kezdve — táplált véleményünkben, hogy ez a magyar népies irodalomban páratlanul álló munka amely élvezetesen oktató olvasmány a nép számára, egy oly használható vezérkönyv tanítók és lelkesek részére népies tudományos előadások tartásában. A **Kis Gazda Tanácsadója** — a neves gazdasági szakirónak: *Horváth E. János*nak műve — a gazdálkodás minden ágára nézve ad egy-egy jó tanácsot, kipróbált utasítást. Tapasztalatok és kísérletek leszűrt eredményeit dióhéjban kapja az olvasó és nem vallja kárát, ha megfogadja azokat. Még ez érdemes könyvek sorából is kiválik a **Szentek Élete** című vászonkötésű, aranyékké, képpekkel bőségesen díszített, vastos könyv. Az esztendő első három hónapjában emléknappal bíró szentek élettörténetét ismerteti vonzó, szép előadásban. Tanulság, lelkesítés, buzdítás szól lelkünkhez e könyvből: olvasása gyönyörűség és kimondhatatlan lelki haszon. E négy minden dicsőretre érdemes könyvet kapják munkázók, akik pártoló tagsági díj 2 koronát küldenek a Szent-István-Társulathoz. A szétküldések már folyamatban vannak s a befizetések sorrendjében történnek, ezért ajánlatos a tagok sürgős bejelentése. Szeretettel kérjük kartársainkat, legyenek terjesztői és szószólói népük körében ez ügynek, a keresztény népművelés szent ügyének.

Mócsy Petrovác-Walter: Zweites Lesebuch für die zweite Klasse der kath. Volksschulen. Ara 56 fillér. A múlt évben magyar nyelven megjelent *Dreisziger-Jahre* jeles átdolgozásának a német fordítása most került ki a sajtó alól. Amit akkor elmondottunk a magyar kiadásról, azt hangsúlyozzuk most is: ez a könyv messze kiemel-

kedik a sablonosan átdolgozott iskolakönyvek sorából, melyekben egy-két olvasmányt jól rosszul átgurának, az egészet egy kicsit a mai magyar nyelvhez idomítják, az új helyesírás szerint átírják s azután nagymerészen odafüggesztik a címlapra, hogy az új tanterv követelményeinek mindenben megfelel. Az ilyen tankönyvgyártói szélhámoságnak homdokegyenest ellentéte a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent fenti könyv, mely alapos, szakértő, és lelkiismeretes munkának a gyümölcse, amiről kartársaink összehasonlítás útján meggyőződést szerezhetnek. A fordítást *Székely Károly* végezte az ő világos, tiszta, értelmes németiségevel. Nem magyar tannyelvű kath. iskola számára miniszterileg is engedélyezve van.

Bürgerliche Rechte und Pflichten. Kurzgefasste Darstellung der ungarischen Staatsverfassung für die V. und VI. Klasse der katholischen Volksschulen. Irta *Hármari Márton*, németre fordította *Székely Károly*. Ara 24 fillér. Lapunk múlt számában jeleztük e kitűnő tankönyv *hatodik* magyar kiadásának elkészültét. Most került ki a sajtó alól e németnyelvű *második* kiadás, melyet az új tanterv szerint s a legújabb törvények figyelembevételével teljesen átdolgozott a szerző. Nem magyar tannyelvű iskolák számára miniszterileg is engedélyezett.

Szives figyelembe. A «Népnevelő» múlt számában «**Ember-Margittay-Mihalicska Magyar beszedi nyelvgyakorló Olvasókönyv nem magyar tannyelvű iskolák számára**» ismertető cikk végéről tévedésből elmaradt azon értesítés, miszerint a könyvek, tekintettel ama körülményre, hogy azok **nem magyar tannyelvű kath. iskolák számára készültek az 1907. XXVII. t. c. utasítása értelmében beterveztettek a Vallas- és Közoktatásügyi Miniszteriumba jóváhagyás vegett.** Mihelyt onnan jóváhagyással visszaérkeznek, forgalomba bocsátjuk és megküldjük a kért és előjegyzésbe vett mutatványpéldányokat. Tisztelettel a *Szent-István-Társulat* könyvkiadó hivatala.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Az első erkölcsnevelésügyi nemzetközi kongresszus f. hó 25—29-én tartja üléseit a londoni egyetem épületében. Védnökei: Anglia és gyarmatainak, továbbá az Egyesült Államoknak közoktatásügyi miniszterein kívül a belga, francia, porosz, bolgár, görög, török, hollandi, olasz, román, orosz, spanyol, japán és amerikai közoktatási miniszterek. Magyarországot dr. Molnár Viktor államtitkár, dr. Pikler Gyula és dr. Schmeller István egyetemi tanárok képviselik. A kongresszus majdnem 1000 tagja között a világ összes nevesebb pedagógusai, mint előadók vagy felszólalók résztvesznek. Magyar részről dr. *Balogh Jenő* egyet. tanár, dr. *Czettler Jenő* az állatorvosi főiskola előadója, dr. *Gaal Jenő* műegyetemi tanár, *Geöcze Sarolta* igazgatónő, dr. *Grosswein Sándor* orsz. gyűl. képviselő, *Gineverné György Ilona* irónő, dr. *Kármán Mór* egyetemi tanár, dr. *Prohászka Ottokár* püspök, dr. *Schmeller István* kolozsvári bölcsészeti dékán szerepelnek mint előadók. A kongresszus programja a következő: 24-én este a halász-társulat (innepi lakomája a Fishmangers-Hallban. 25-én délelőtt 12-10 órákor megnyitótűlés, üdvözlések és a moralpedagógia alapelveinek tárgyalása. Délután 12-3 órákor. A tanács és a különféle tanmódszerek eszközeinek és feladatainak megvitatása. 5 órákor 10 óráig tea és fogadtatás az egyetemen. 26-én d. e. 10 órákor együttes ülés. Téma: Hogyan eszközölhető a jellemképzés fegyelmezés, befolyásolás, környezet útján? D. u. 12-3-kor: Az erkölcsi oktatás problémái. Este a magyar kiállítás megtekintése. 27-én

vasárnap kirándulás Oxfordba és Cambridgeba. 28-án d. e. 10 órakor szakosztályi ülés. *A)* szakosztály: Vallási és erkölcsi nevelés; *B)* szakosztály: Különleges problémák (bűnösök testi és lelki foglalkozásban szenvedők nevelése, tanulóöngyilkosságok stb.) D. u. 1/23-kor Az erkölcsi oktatás rendszere; *C)* szakosztály: A különböző etikai tárgyak oktatása. Este bankett a Criterion-Hall-ban. 29-én d. e. 10-kor Az erkölcsi és ettől különböző alapelveken nyugvó nevelésnek egymáshoz való viszonya. D. u. 2 órakor a határozatok kihirdetése; a második erkölcsnevelésügyi kongresszus, a nemzetközi iroda és a folyóirat felőtti tárgyalás. 3 órakor; *D)* szakosztály: Az erkölcsi nevelés feladatai a különböző korúak és hivatásuakkal szemben. *E)* szakosztály: Elettan és moralpedagógia. Este büszkesztély az egyetemen. 30-án a különféle közoktatásügyi intézmények megtekintése. A kongresszus tagjai 12 korona tagsági díjat fizetnek s ez a kongresszus tanácskozásaiiban való részvételre, továbbá az összes kedvezmények élvezésére jogosítja őket, ezenkívül az összes nyomtatványokat ingyen és bérmentve kapják meg. Egyszeri belépésre jogosító igazolvány ára 3 korona. A kongresszusi nyomtatványokra 6 koronával lehet előfizetni. A programmot, utazást, elszállásolást, kedvezményeket stb. illetőleg bővebb felvilágosítást dr. Czettel Jeno miniszteri fogalmazó, a kongresszus magyarországi titkára (Budapest, VII. Aréna-út 54. sz.) ad.

Szerkesztői üzenetek.

T. F. Az iskolát nem seperhetik a tanulók. Ez oly rendtartási szabály, amit rendelet nélkül is igaznak kell, hogy tartson az iskolaszék. Az orvos átír, hogy azt, mint rossz szokást eltiltja s a helyi hatóság a közegészségügyi törvény értelmében a tilalomnak engedelmességre tartozik. — **H. P.** Kérvenyt küldje be dr. Walter Gyula preláta-kanonok, szeminárium kormányzó urnak, mint az Országos Katolikus Tanítói Segélyalap elnökének. Budapest, IV., Papnevelő-utca 2. — **Tanítónő.** Igen ez évben még ervényben áll a régi intézkedés. — **19.** Kérjen bevezetés céljából mutatópéldányt, hogy a kiadóhivatal egyelőre előjegyezze s a megjelenés után megkölthesse: *A magyar beszéd és nyelvtanítás Olvasó- és Tankönyveiből.* Írták: Ember K., Margittai J. és Mihálikos F. *Kiadja a Szent-István-Társulat. Ez a legújabb nyelvtan tankönyv. Ugy van szerkesztve, hogy minden vezérfeladat nélkül is a legbiztosabb sikerrel használhatja minden tanító. Előnye az, hogy német, tót, román, szerb, horvát stb. nyelven iskola egyformán használhatja.* — **P. M.** Az államszegély csak okl. tanítónak utalják ki. A rendes fizetést azonban, amire meghívták, illetőleg kiküldték, mint ideiglenes tanítónőt, június, július és augusztus hónapokra is meg kell, hogy kapja. — **K. L. 1.** A kérdézt tankönyv nmes engedélyezve katolikus iskolák használatára. 2. Igen, vezesse be a kath falusi iskolások *Olvasó- és Tankönyvet.* Írta Ember K., vagy a *Mócsy-Petrovácz-Schulcz-léle Olvasó- és Tankönyvet.* Mind a két könyvet kiadja a Szent-István-Társulat Bevezetés céljából mutatópéldányt készségrrel küld a Szent-István-Társulat könyvkiadó hivatala, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz. 3. Az osztott iskola is használhatja. 4. A falusi iskolások *Olvasó- és Tankönyv-ében az összes tantárgyak anyaga fél van dolgozva, úgy hogy külön kézikönyvek beszerzése felesleges és ezt az egy könyvet III-VI. osztályig használhatja a tanuló.* — **S. F.** Boerkezett. Nem dönti meg az említett közlemény igazságait.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A palásti róm. kath. népiskolánál újonnan szervezett tanítónői állásra pályázat hirdettek. Javadalma: a községtől 100 korona, államszegély 900 korona, egy szobából álló lakás. Kötelessége a reá bizott osztályt tanítani, a gyermekeket templomba vezetni és kézimunkát tanítani. Tannyelv magyar. Kérvények *október 6-áig* a róm. kath. iskolaszékhez küldendők. *Óberth Kálmán,* főtanító. 453 1—1

A kismarosi (Nógrád m.) róm. kath. tanítónői állásra pályázat hirdettek. Fizetés: hitközségtől és államszegélyből 1000 korona és rendes lakás. Kötelessége: a reábizott osztályokat tanítani, a női kézimunkát pedig az összes mindennapi és ismétlőiskolai osztályokban. A gyermekeket a templomba és körmenetkélről vezetni. Kérvények kellően felszerelve, a kismarosi róm. kath. iskolaszékre címezve, főtst. *Simor László* esp. plébános úrhoz *október 15-éig.* Bajtára (Hont m.), up. Garamkövesd küldendők. 474 1—1

Nagykoszmályi kath. osztálytanítói állásra *szeptember 30-ig* pályázat hirdettek. Fizetés 1000 korona, lakpenz 200 korona, kertilletmény 60 korona. *Iskolaszék.* 475 1—1

A szomolányi (Pozsony m.) róm. kath. osztálytanítói állásra *október 4-ig* pályázat hirdettek. Javadalma 1000 korona, 4 m. fa és 20 korona kertilletmény. Lakása egy butorozott szoba. Kötelessége: a III-VI. osztályt, valamint az ismétlőiskolát tanítani és a kántort szűkség esetén helyettesíteni. Tanítási nyelv tót-magyar. Az állás azonnal elfoglalandó. *Novák János* plébános, iskolaszéki elnök. 467 1—1

Imelyi (Komárom m.) róm. kath. iskolaszék az osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: 1000 korona, melyből 835 korona államszegély, 165 korona az iskola pénztárából, 3/4 ö kemény hasáb tűzifa a politikai községtől, a Bakay-apítványból 80 korona kegydíj, butorozott szoba. Kert hiányában 20 korona. Kötelessége: az egyik tanteremben és az összes ismétlősöket oktanni, a kántorságban segédkezni. Kérvények *október 1-ig* az imelyi róm. kath. iskolaszék elnökéhez intézendők. *Tonkaiser Mihály,* plébános. 465 1—1

A nagymodrói (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek *október 4-éig.* Lakása áll: egy szoba, egy nyit és egy zárt konyha, egy kamra, egy istálló, egy szin, egy őröl. Jövedelme terményekben és készpénzben 1000 korona. A kellőleg felszerelt folyamodványok a nagymodrói iskolaszékre címezve *Fehérváry Kálmán* esperes úrhoz, Hrádek (Nyitra m.) u. p. Kocsász nyujtandók be. Tannyelv magyar-tót, a mindennapi iskolát és ismétlőt tanítja és a kántort is vezüti. Az állás azonnal elfoglalandó. *Sasvári N. János* pléb. h., iskolaszéki elnök. 461 1—1

A nagyfödemesi (Pozsony m.) róm. kath. magyar-ajkú népiskolánál egy férfitanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 800 korona évi készpénz havi előleges részletekben, butorozott szoba fűtéssel, 10 korona kertilletmény és 200 korona államszegély kérése folyamathban van. Kötelessége egy osztályt önállóan, az ismétlőanyagokat pedig társával felváltva tanítani, tanulókat a templomba vezetni. Zenében jártas előnyben részesül. Kérvények az iskolaszékhez intézendők *október 1-ig.* 459 1—1

A kürtabonyi (Nógrád m.) róm. kath. osztálytanítónői állásra pályázat hirdettek. Fizetése 900 korona államszegély, 100 korona községtől. Lakás természetben. Kertilletmény fejében 20 korona. A felszerelt folyamodványok alulírotthoz Kürtabony (Nógrád m.) irányítandók. Pályázók jeleznek, mely plébánia körében tartózkodnak. *Laczkó Lajos,* esperes-plébános. 455 1—1

Alsórecseny (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 1000 kor. (amely 14 kat. hold 569 □ szántó, párber, tandij, stóla stb.) és 215 kor. államszegélyből áll. Az esetleges koprtólek részint a községi pénztárból, részint államszegélyből

fedeztetik. Lakása két szoba, konyha, kamra, istálló. Fölszerelt kérvények *október 3-ig* az alsórécsényi pléb. hivatalnak küldendők. A választás közébejött akadály folytán október 6-ra halasztatik. 480 1—1

Győri püspöki megye.

Az illmitzi (Moson m.) róm. katolikus iskolaszék a IV. osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása államségéllyel 1000 korona, butorozott szoba, 1 öl kemény hasábfá és 20 korona kertilletmény. Köteleesség díjlevél szerint. Csak férfiak pályázhatnak. Német nyelv szükséges. Zenében jártasak előnyben részesülnek. Folyamodások *október 4-ig* az iskolaszéki elnökhöz címzendők. *Sattler Antal*, plébános, iskolaszéki elnök. 463 1—1

Taáp (Győr m.) róm. kath. kántortanítói állás jövedelme: 102 korona fizetés, 18^{97/1000} hold szántóföld, fele föld megmunkálása 154 korona, rozs 132 korona, 4 öl kemény tűzifa 60 korona értékben. Államségély igénybe vétetik. Fölszerelt kérvények *október 5-ig* a taapi plébánia-hivatalhoz küldendők. A választás október 8-án lesz délelőtt. Személyes megjelenés és az állás azonnali elfoglalása megkívántatik. Utiköltséget nem adunk. *Resszer Mihály*, plébános. 464 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A nagyvárad székeseháznál üresedésbe jött egyik tenoristai állásra ezennel pályázatot hirdetünk. A pályázótól megkívánjuk, hogy esengő tenor hanggal rendelkezék, lapról biztosan énekeljen s a gregorián korális éneklésében jártas legyen. Köteleessége lesz naponként úgy a votivális, mint a konventuális miséken, valamint a mindennapi vesperásokon énekelni. Fizetése 1600 kor. és votivális misék után mintegy 120—130 korona. A keresztlevéllel, képességét igazoló s egyéb bizonyítványokkal felszerelt kérvények káptalanunkhoz f. évi *október 11-ig* nyújtandók be. A próbaéneklés október 13-án d. e. 3/10 órakor a székesegyházban tartatik meg. *A nagyvárad l. sz. káptalan.* 456 1—2

Nyitrai püspöki megye.

Szentistvánpataki róm. kath. tanítónői állásra *október 18-ra* pályázat hirdetettik. Lakása egy szoba, fizetés a község pénztárából és államségély. Tanítási nyelv tót-magyar. Folyamodványok az iskolaszéki elnökhöz Zsolnára küldendők. 466 1—1

A turzófalvai (Trenesén m.) központi róm. kath. népiskolánál egy másodtanítói állásra *október 8-ig* pályázat hirdetettik. Jövedelme: 800 kor. évi fizetés előleges havi részletekben, esetleges korpótlék, 25 kor. beiratási díjából. 30 kor. fületmény saját használatára és egy szobából álló lakás. Államségély kérvényezése folyamatban. Ha a kántori teendőben segídezni fog, mellékjövedelemre is számíthat. Tót nyelv ismerete szükséges. Pályázhatnak csak nőten férfi tanítók. Folyamodványok lőt. *Lonszky Gyula*, plébános, iskolaszéki elnök urhoz Turzófalva-ra küldendők. 478 1—1

Pécsi egyházmegye.

A nagybodolyai róm. kath. iskolaszék az ujonnan szervezett második tanítói állásra *október 10-ig* pályázatot hirdet. Az állás jövedelme: 1000 korona készpénz, kertilletmény fejében 20 korona, míg a lakás elkészül, az 1907:XXVII. t.-c. alapján lakáspénz. A megválasztott köteles úgy a mindennapi, mint az ismétlőiskolában a rája bizándó osztályokat vezetni és a kántorságban segédkezni. Horvát nyelven beszélők előnyben részesülnek. A folyamodványok Baranyabánba az esperesi hivatalhoz intézendők. 477 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Kismulyadi (Nógrád m.) róm. kath. kántortanítói állás *október 3-án* választás útján betöltetik. Javadalom: kényelmes lakás kerttel és 1000 kor. készpénzben. Kántori teendők: csak litániák és évenként 2—3 mise és temetés. Pályázatok: «Plébánia-hivatal Rapp» címre küldendők. 468 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A kislangi (Fehér m.) róm. kath. iskolánál két tanítói állásra pályázat hirdetettik. 1. Javadalma: 800 kor. a

hitközségtől, 60 kor. fapénz és butorozott szoba. II. Javadalma: 700 kor. törzsfizetés, 100 kor. lakáspótlék, 60 kor. fapénz, közös butorozott szoba. Köteles egy tanyteremben a mindennapiakat vezetni és ismétlősöket felváltva tanítani: a kántoriakban segédkezni. Nőtlenek és kántoriakban jártasak előnyben részesülnek, a kántori állás ez után lesz szervezve. Pályázataikat *szep. 30-ig* az iskolaszéki elnökhöz küldjék. Kisláng posta helyben. Az állomás azonnal elfoglalandó: fizeteskiegészítésért folyamodunk. *Schmall György* iskolaszéki elnök. 472 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A rábakecskési r. kath. iskolánál két osztálytanítói állás *október 4-ig* betöltendő. Javadalom: egy butorozott szoba és 20 kor. kertilletmény. Községtől 100 kor. 900 kor. kiegészítés államtól kéretik. *Dr. Markovics Arnold* plébános. 471 1—1

A kenyéri-i róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetettik *október 4-ig*. Csak férfi tanítók pályázhatnak. Javadalom: államségéllyel együtt 1000 kor. *Dr. Markovics Arnold*, plébános. 473 1—1

A kenyéri-i róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra *október 4-ig* pályázat hirdetettik. Csak férfiak pályázhatnak. Javadalom: egy butorozott szoba és községtől 604 korona, 396 korona államségély. *Dr. Markovics Arnold*, plébános. 470 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A vászolyi (Zala m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetettik. Jövedelmei: 1. Szabad lakás, mely áll; 2 szoba, konyha, kamra, pince, pajta, istálló és sertésólakból. 2. 200 □-öl belsőség. 3. 292 □-öl kert. 4. 7 hold 817 □-öl szántóföld. 5. 400 □-öl rét. 6. 3 h. 1315 □-öl legelő. 7. Minden pártól 1/2 mérő rozs és 32 fillér. 8. Marháinak és sertéseinek a tanítói birtokmennyiséghez arányított számban közös legeltetési jog. 9. A veszprémi káptalantól 3 öl tűzifa. 10. Munkaváltás: 40 korona. 11. Ismétlő oktatásért 30 korona. 12. Alapítványokból 113 kor. 40 fill. 13. Stólaajóvedelem: a) avatásért: 10 fill. b) hirdetésért: 28 fill. c) temetésért: 52 fill. d) libera: 1 korona. 14. Fizeteskiegészítés címén 342 korona államségély és a törvényes korpótlék. 15. Szüretkor kollektálási jog és a nagyobb ünnepeken 1 1/2 liter bor. Pályázni szándékozók teljessen felszerelt kérvényeiket f. h. 30-ig alulírt plébános úrhoz beküldjék és az október hó 1-én tartandó választásra személyesen megjelenni kéretnek. Utiköltséget nem térítettik meg. *Fábián János*, pléb., iskolaszéki elnök. 454 1—1

Váci egyházmegye.

Vecsésen (Pest m.) üresedésben van egy róm. kath. tanítói állás. Fizetés évi 1000 korona és 200 korona lakbér és kertilletmény. Keresünk továbbá beteghelyettes tanítót három hónapra ugyanoly fizetéssel. Pályázhatni *október 3-ig*. *Iskolaszék.* 479 1—1

A pestvármegyei visegrádi róm. kath. iskolaszék két tanítónői állásra pályázatot hirdet. Fizetésük: Fel nem emelhető 200—200 korona lakbér, 200—200 korona fizetés a hitközség pénztárából: 800—800 korona államségély. Köteleességük: A reájuk bízott osztályt önállóan vezetni, a gazdasági ismétlő iskolát ellátni. Zenében és éneken jártasak előnyben részesülnek. Német nyelv ismerete és személyes megjelenés kívánatos. Fölszerelt, a letett törvényes esküt igazoló folyamodványok *okt. 3-ig* a róm. kath. iskolaszékhez címezve a plébánia-hivatalhoz küldendők. *Választás okt. 4-én.* 457 1—1

Pusztaberki filiális községbe róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalom: Természetben jó lakás mellékhelyiségekkel, kerttel. Díjlevél szerint készpénz és párbér 1100 kor.-t meghaladja. Kevés tanuló, nyugalmas hely, méhészetre kiválóan alkalmas. Kántori teendők. Okleveles tanítók pályázhatnak *október 4-ig* állás, választás után azonnal elfoglalandó. *Borsosberény* (Nógrád m.) Iskolaszéki elnök. 462 1—1

Szentere (Nógrád m.) r. kath. kántortanító kerestetik. Fizetése: rendes lakás, évi 1000 kor. havi részletekben, stóla és 6 öl tűzifa iskola fűtetési kötelezettséggel. Jogait

